

Defensor Legisin referee- ja julkaisuprosessi

1) Yleistä Defensor Legististä

Defensor Legis on neljästi vuodessa ilmestyvä oikeudellinen aikakauskirja, jossa julkaistaan kaikkia oikeudenaloja koskevia artikkeleita ja lyhyempiä kirjoituksia, kuten keskustelupuheenvuoroja, oikeustapauskommentteja ja kirja-arvioita. Aikakauskirjassa julkaistaan sekä vertaisarvioituja että muita artikkeleita ja lyhyempiä tekstejä. Suomen Asianajajat on julkaissut aikakauskirjaa vuodesta 1920. Sen lukijakuntaa ovat erityisesti asianajajat, juristit tuomioistuinlaitoksessa ja muualla valtionhallinnossa, liike-elämän palveluksessa työskentelevät juristit sekä oikeustieteen tutkijat. Lehti pyrkii erityisesti julkaisemaan oikeustieteellisesti korkeatasoista tutkimusta, josta on hyötyä käytännön oikeuselämässä.

Kirjoittaja voi pyytää artikkelilleen vertaisarviointia, jolloin artikkeli saa ”vertaisarvioitu”-tunnuksen. Vertaisarvioinnissa toimituksen ulkopuoliset tieteelliset asiantuntijat arvioivat anonymisti julkaistavaksi ehdotetut artikkelit. Vertaisarvioijat edustavat väitelleitä, kirjoittajasta riippumattomia asiantuntijoita, joilla on riittävä tieteellinen asiantuntemus kirjoituksen laadun arvioimiseksi (käytännönläheisten artikkelien osalta voidaan poikkeuksellisesti hyödyntää myös ei-väitelleitä korkean tason asiantuntijoita, jos alalla on vähän väitelleitä). Defensor Legisisä noudatetaan nykyisin lähtökohtaisesti yhden refereeen menettelyä, mutta tarpeen vaatiessa arvioitsijoita voi olla kaksi tai useampia.

2) Referee- ja julkaisuprosessi

Ennen kirjoituksen toimittamista arviointiin kirjoittajan on huolehdittava tekstin oikoluvusta ja siitä, että se vastaa Defensor Legisin kirjoittajaohjeita (saatavilla osoitteessa <https://asianajajat.fi/ajankohtaista/defensor-legis/>).

Kun kirjoitus on saapunut toimitukselle, sen vastaanotto pyritään kuittaamaan kahden vuorokauden sisällä. Toimitus pyrkii viimeistään kahdessa viikossa päättämään, lähetetäänkö teksti vertaisarviointiin. Syy hylkäykselle voi olla aihepiiri tai lähestymistapa (esim. puhtaasti oikeusteoreettiset tai -historialliset tekstit, joilla ei ole yhteyttä käytännön oikeuselämään, sopivat paremmin muihin julkaisuihin, samoin kuin esimerkiksi keskustelu empiirisen oikeustutkimuksen metodologiasta tai vastaavat puhtaasti metoditekstit). Peruste voi myös olla, ettei kirjoitus täytä tieteellisen tekstin perusvaatimuksia (esim. selvästi puuttuva lähdekirjallisuuden tai oikeuslähteiden tuntemus, tekstin koherenssin puute, ei selvää tutkimuskysymystä).

Toimitus huolehtii refereeen valinnasta, kirjoituksen toimittamisesta refereeelle ja referee-kommenttien toimittamisesta kirjoittajalle. Kirjoittaja ja referee eivät tule prosessin aikana tai sen jälkeen tietoisiksi toistensa henkilöllisyydestä. Arvioijalle annetaan vuodenajasta ja seuraavien lehtien ilmestymisajankohdasta riippuen 4–8 viikkoa tekstin arviointiin (pidempi aika voidaan antaa esimerkiksi kesälomakaudella ja joulun aikoihin sekä silloin, kun julkaiseminen joka tapauksessa tapahtuu myöhemmin julkaisu-aikataulun takia).

Refereen tehtävänä on arvioida kirjoituksen tieteellistä laatua. Referee arvioi oman asiantuntemuksensa pohjalta, täyttääkö kirjoitus tieteelliselle artikkelille asetetut laatuvaatimukset. Artikkelin tulee sisältää uutta tieteellistä tietoa tai uusia näkökulmia tarkasteltavana oleviin kysymyksiin. Artikkelissa tulee selvittää käsiteltävät tutkimuskysymykset ja arvioida niitä asianmukaisella tavalla riittävän edustavan lähdeaineiston perusteella. Pelkästään olemassa olevan lähdeaineiston referointiin painottuva kirjoitus ei täytä asetettavia vaatimuksia (tieteellisen artikkelin alkuperäisyysvaatimus). Defensor Legisissä tällainen luova tutkimuksellinen panos voi olla myös käytännöllinen, jos kirjoittaja vaikkapa esittää tavan ratkaista jokin oikeuselämän ongelma uudella tavalla (esimerkiksi toteuttaa jokin yritysjärjestely tai perimysjärjestely oikeudellisesti kestäväällä tavalla). Tällöin artikkelin tieteellinen uutuusarvo akateemiseen oikeudelliseen tutkimukseen laajemmin voi olla vähäisempi kuin mitä puhdas tutkimusaikakauskirja saattaisi edellyttää.

Lisäksi refereeen tulee ottaa kantaa siihen, onko kirjoitus—etenkin voimassa olevaa oikeutta koskeva lainopillinen tutkimus—luotettava eli antaako se oikeuslähteet kokonaisuudessaan huomioon otettuna luotettavan ja tasapainoisen kuvan oikeustilasta (tekstin luotettavuusvaatimus). Arvioitavasta tekstistä tulisi selvästi ilmetä, onko tulkintakannanotto luonteeltaan vallitsevaan oikeustilaan nojautuva vai kriittinen tai oikeuspoliittinen ehdotus parhaaksi mahdolliseksi tulkinnaiksi. Ongelmallinen voi olla esimerkiksi sinänsä oikeuslähteistä käsin esitetty tulkintakannanotto, joka kuitenkin jättää huomiotta vaikkapa keskeisiä ennakkoratkaisuja tai esittää poikkeuksellisen ennakkoratkaisun yleislinjana.

Refereen tulee toimittaa toimitukselle kirjallinen lausunto (myös sähköposti käy) arvioidusta kirjoituksesta. Lausunnosta on käytävä ilmi, puoltaako referee kirjoituksen julkaisemista. Jos referee ei puolla kirjoituksen julkaisemista, lausunnosta on käytävä ilmi kielteisen kannan perustelut ja se, millä tavalla kirjoitusta on parannettava, jotta se ylittää julkaisukynnyksen. Referee voi myös esittää, ettei kirjoitus voi edes parannettuna ylittää julkaisukynnystä. Edelleen on suositeltavaa, että referee liittää lausuntoonsa joka tapauksessa seikkaperäisen arvion kirjoituksen vahvuuksista ja heikkouksista sekä niistä seikoista, jotka kirjoittajan tulisi ottaa huomioon tekstin viimeistelyssä. Kyseiset huomiot voivat koskea niin muoto- kuin sisältöseikkoja. Esimerkiksi seuraavat asiat ovat tärkeitä tekstin laadun arvioinnissa alkuperäisyys- ja luotettavuusvaatimuksen ohella:

- ✓ Selkeä tutkimuskysymys
- ✓ Tutkimuksen positiointi tutkimuskentässä
- ✓ Oikeuslähteiden ja tutkimusmenetelmien hallinta
- ✓ Käsikirjoituksen kieli, tyyli ja rakenteen johdonmukaisuus
- ✓ Johtopäätösten selkeys ja vakuuttavuus

Referee-lausunnon saavuttua toimitukseen kirjoittajalle annetaan lisäaikaa artikkelinsa viimeistelyyn, jos referee-lausunto sitä edellyttää. Viimeistelyvaiheessa kirjoitusta ei saa muuttaa tavalla, joka poikkeaa olennaisesti alkuperäisestä tekstistä tai referee-lausunnosta. Merkittävät sisältömuutokset johtavat uuteen referee-menetelyyn. Kirjoittajaa pyydetään toimittamaan lopullisen tekstin ohella korjauslokitiedosto tai mark-up-versio, josta tehdyt muutokset ilmenevät.